

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 162/20
Luxemburg, den 17 december 2020

Dom i mål C-316/19
Kommissionen/Slovenien

Slovenien har åsidosatt sin skyldighet att iakttä principen att unionens arkiv ska vara okränkbara genom att ensidigt beslagta handlingar som ingick i ECB:s arkiv.

Slovenien har dessutom, genom att inte på lämpligt sätt samarbeta med ECB för att undvika följderna av detta åsidosättande, åsidosatt sin skyldighet till lojalt samarbete med unionen.

Den 6 juli 2016 genomförde de slovenska myndigheterna en husrannsakan och beslagtogs handlingar, i pappersform och elektronisk form, i Banka Slovenijes (Sloveniens centralbank) lokaler. De handlingar som beslagtogs av myndigheterna innefattade alla meddelanden via den dåvarande centralbankschefens e-postkonto, samtliga elektroniska handlingar som fanns på hans arbetsplats och på hans bärbara dator, avseende åren 2012–2014, oberoende av deras innehåll, samt handlingar avseende samma period som fanns på hans kontor. Ingripandet skedde inom ramen för en utredning avseende vissa anställda vid Sloveniens centralbank, däribland centralbankschefen, vilka var föremål för misstankar om maktmissbruk och missbruk av sin offentliga ställning i samband med omstruktureringen av en slovensk bank år 2013. Trots att Sloveniens centralbank gjorde gällande att dessa åtgärder stred mot principen att "Europeiska centralbankens (ECB) arkiv ska vara okränkbara", som följer av protokollet om Europeiska unionens immunitet och privilegier¹ och enligt vilken nationella myndigheter endast kan få tillgång till de arkiven efter uttryckligt medgivande från ECB, fullföljde myndigheterna husrannsakan och beslagtogs handlingar utan att höra ECB.

ECB förklarade för de slovenska myndigheterna att ECB:s arkiv innefattade inte bara de handlingar som banken själv utarbetat som ett led i sitt uppdrag utan även den kommunikation mellan ECB och de nationella centralbankerna som var nödvändig för att Europeiska centralbankssystemet (ECBS) och Eurosystemet ska kunna fullfölja sina uppgifter. ECB anförde även att den inte motsatte sig att, under vissa villkor, häva skyddet för de handlingar som de slovenska myndigheterna hade beslagtagit.

Kommissionen ansåg att detta beslag av handlingar stred mot principen att ECB:s arkiv ska vara okränkbara² och att de slovenska myndigheterna, i motsats till vad skyldigheten till lojalt samarbete³ kräver, inte hade fört konstruktiva diskussioner för att undvika de rättsstridiga följderna av att denna princip åsidosatts. Kommissionen väckte därför fördragsbrottstalan mot Slovenien vid domstolen.

Domstolen (stora avdelningen) **bifaller** i sin dom **kommissionens talan och konstaterar fullt ut de fördragsbrott som gjorts gällande**. Detta mål ger domstolen tillfälle att precisera villkoren för skyddet av unionens arkiv mot ett ensidigt beslag av handlingar som ingår i de arkiven, utfört av myndigheterna i en medlemsstat på andra platser än i unionens byggnader och lokaler och, i synnerhet, villkoren för när principen att ECB:s arkiv ska vara okränkbara ska anses ha åsidosatts.

Domstolens bedömning

¹ Protokollet (nr 7) om Europeiska unionens immunitet och privilegier (EUT C-202, 2016, s. 266).

² Artikel 343 FEUF; protokollet (nr 4) om stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken (EUT C 202, 2016, s. 230), artikel 39; protokollet om immunitet och privilegier, artiklarna 2 och 22.

³ Artikel 4.3 FEU; protokollet om immunitet och privilegier, artikel 18.

pet "ECB:s arkiv"

Domstolen erinrar om att eftersom ECB är en unionsinstitution, **är principen att unionens arkiv är okränkbara tillämplig på dess arkiv.** Domstolen preciserar att **unionens arkiv omfattar en unionsinstitutions arkiv, såsom ECB:s arkiv, även om arkiven finns på andra platser än unionens byggnader och lokaler.**⁴

Domstolen noterar att ECB och de nationella centralbankerna i medlemsstaterna utgör ECBS och att unionens monetära politik leds av ECB och de nationella centralbankerna i de medlemsstater som har euron som valuta, däribland Sloveniens centralbank, och att dessa banker utgör Eurosystemet.⁵ Cheferna för dessa banker, däribland chefen för Sloveniens centralbank, är medlemmar i ECB-rådet⁶ och deltar i de beslut som är nödvändiga för att ECBS ska kunna fullgöra sina uppgifter. ECBS har som främsta mål att upprätthålla prisstabilitet. För detta ändamål är en av ECBS grundläggande uppgifter att formulera och genomföra unionens monetära politik,⁷ vilket kräver ett nära samarbete mellan ECB och de nationella centralbankerna.⁸ **I detta system har de nationella centralbankerna och deras centralbankschefer en hybridställning, eftersom de visserligen utgör nationella myndigheter men agerar inom ramen för ECBS,** vilket utgörs av dessa nationella centralbanker och ECB.

Domstolen betonar att för att ECBS och Eurosystemet ska fungera korrekt och kunna utföra sina uppgifter måste det finnas ett nära samarbete och ett varaktigt informationsutbyte mellan ECB och de nationella centralbanker som deltar i samarbetet, vilket med nödvändighet innebär att handlingar som har samband med fullgörandet av ECBS och Eurosystemets uppgifter inte bara innehas av ECB utan även av de nationella centralbankerna.

Under dessa omständigheter finner domstolen att **sådana handlingar ska anses omfattas av begreppet "ECB:s arkiv" även om de innehas av nationella centralbanker och inte av ECB själv.**

a principen att ECB:s arkiv ska vara okränkbara har åsidosatts

Domstolen betonar att principen att ECB:s arkiv ska vara okränkbara i detta fall endast kan konstateras ha åsidosatts om, för det första, ett beslag av handlingar som ingår i unionens arkiv som ensidigt beslutats av de nationella myndigheterna kan utgöra ett sådant åsidosättande och, för det andra, de handlingar som beslagtogs i förevarande fall faktiskt ingick i ECB:s arkiv.

Domstolen konstaterar för det första att begreppet okränkbarhet innebär ett skydd mot varje form av ensidigt ingripande från medlemsstaternas sida. Detta bekräftas av att detta begrepp beskrivs som ett skydd mot alla åtgärder avseende genomsökning, beslag, konfiskering och expropriation. **Att nationella myndigheter ensidigt beslagtogs handlingar som ingår i unionens arkiv ska således anses utgöra ett åsidosättande av principen att unionens arkiv ska vara okränkbara.**

Domstolen erinrar för det andra om att det i mål om fördragsbrott åligger kommissionen att bevisa det påstådda fördragsbrottet. Det är kommissionen som ska förse domstolen med de uppgifter som denna behöver för att kunna kontrollera huruvida detta fördragsbrott föreligger, och den får därvidlag inte stödja sig på någon presumtion. I förevarande fall har kommissionen medgett att den inte förfogade över några exakta uppgifter om arten av de handlingar som de slovenska

⁴ Protokoll om immunitet och privilegier, artiklarna 1 och 2.

⁵ Artikel 282.1 FEUF; protokollet om ECBS och ECB, artiklarna 1 och 14.3.

⁶ Artikel 283.1 FEUF; protokollet om ECBS och ECB, artikel 10.1.

⁷ Artikel 127.2 FEUF.

⁸ Protokoll om ECBS och ECB, artikel 9.2.

myndigheterna beslagtogs, varför den inte kunde fastställa om en del av dessa handlingar skulle anses ingå i unionens arkiv.

Med hänsyn till dels det stora antal handlingar som beslagtogs på detta sätt, dels de uppgifter som chefen för en nationell centralbank, såsom Sloveniens centralbank, utför inom ramen för ECB-rådet och därmed inom ramen för ECBS och Eurosystemet, finner dock domstolen det utrett att de handlingar som beslagtogs av de slovenska myndigheterna med nödvändighet har innehållit handlingar som ingår i ECB:s arkiv. Domstolen finner även att de slovenska myndigheterna, genom att ensidigt beslagta sådana handlingar, har åsidosatt principen att ECB:s arkiv ska vara okränkbara.

Domstolen understryker i detta sammanhang att protokollet om immunitet och privilegier och principen om att unionens arkiv ska vara okränkbara i princip utgör hinder för att en myndighet i en medlemsstat beslagtar handlingar när dessa handlingar ingår i dessa arkiv och institutionerna inte har samtyckt till ett sådant beslag. Myndigheten har dock möjlighet att vända sig till den berörda unionsinstitutionen och begära att den ska häva skyddet för de berörda handlingarna, eventuellt på vissa villkor, och, för det fall tillgång nekats, till unionsdomstolen för att erhålla ett tillståndsbeslut enligt vilket institutionen är skyldig att ge tillgång till sina arkiv. Skyddet för unionens arkiv hindrar inte heller att nationella myndigheter i en medlemsstats centralbanks lokaler beslagtar handlingar som inte tillhör unionens arkiv.

–

Åsidosä

ttande av skyldigheten till lojalt samarbete

Domstolen erinrar om sin fasta praxis avseende omfattningen av skyldigheten till lojalt samarbete och påpekar att **de slovenska myndigheterna, genom att inte inom den frist som angetts i det motiverade yttrandet tillåta ECB att bland de handlingar som beslagtogs den 6 juli 2016 identifiera vilka handlingar som hade samband med fullgörandet av ECBS och Eurosystemets uppdrag och genom att inte återsända dessa handlingar till Sloveniens centralbank, har åsidosatt sin skyldighet till lojalt samarbete med ECB.** Denna slutsats påverkas inte av att åklagaren erbjöd ECB att föreslå kriterier för att kunna identifiera de handlingar som beslagtogs av de slovenska myndigheterna och som enligt ECB ingick i dess arkiv. Inte ens efter det att de slovenska myndigheterna hade fått ett sådant förslag från ECB vidtog de nämligen några åtgärder för att göra det möjligt för ECB att identifiera vilka handlingar som hade samband med fullgörandet av ECBS och Eurosystemets uppgifter. Dessa myndigheter godtog inte heller ECB:s begäran om att till Sloveniens centralbank återlämna alla handlingar som de ansåg sakna relevans för den aktuella utredningen.

I detta sammanhang anser domstolen att den omständigheten att de slovenska myndigheterna har vidtagit åtgärder för att säkerställa sekretessen för dessa handlingar inte påverkar slutsatsen att dessa myndigheter i förevarande fall har underlåtit att uppfylla sin skyldighet till lojalt samarbete med ECB.

Vad gäller perioden efter det omtvistade beslaget finner domstolen följaktligen att **de slovenska myndigheterna har åsidosatt sin skyldighet till lojalt samarbete med ECB.**

PÅPEKANDE: En talan om fördragsbrott riktar sig mot en medlemsstat som inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt unionsrätten. En sådan talan kan väckas av kommissionen eller en annan medlemsstat. Om domstolen slår fast att fördragsbrott föreligger, är staten skyldig att omedelbart följa domen. Om kommissionen anser att medlemsstaten har underlåtit att följa domen, får den väcka en ny talan och begära att ekonomiska sanktioner ska utdömas. Om en medlemsstat har underlåtit att underrätta kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att införliva ett direktiv, kan domstolen emellertid redan i samband med den första domen om fördragsbrott utdöma en ekonomisk sanktion, om kommissionen har begärt detta.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106.